

3. Завьялов П.С. Маркетинг в схемах, рисунках, таблицах: Учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 496 с.

4. Иванов Ю.Б. Конкурентоспособность предприятия в условиях формирования рыночной экономики. – Харьков: РИО ХГЭУ, 1997. – 246 с.

5. Иванов Ю.Б. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия. Научное издание / Колл. авторов. – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2004. – 256 с.

6. Литвинюк О.П. Оцінка факторів конкурентоспроможності підприємств хлібопекарської промисловості / О.П. Литвинюк // Інноваційно-технологічні аспекти формування сучасного конкурентоспроможного АПК України: кол. моногр. – Умань: Візаві, 2013. – С. 117–122. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/12372>

7. Мостенська Т.Л. Вплив ціни на конкурентоспроможність продукції на ринку молока / Т.Л. Мостенська, М.П. Сичевський // Наукові праці Національного університету харчових технологій. – 2013. – №52. – С. 165–175. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnuhkt_2013_52_22

8. Оганезов А.В. Конкурентоспроможність вітчизняних безалкогольних напоїв / А.В. Оганезов, Н.І. Жужукіна // 66-та студентська наукова конференція: програма і тези доповідей, 18–20 квітня 2000 р. – К.: УДУХТ, 2000. – С. 34. – [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/12447>

9. Портер М.Э. Конкуренция / М.Э. Портер; пер. с англ. – М.: Вильямс, 2007. – 424 с.

10. Проблеми експорту олії [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukroilprom.org.ua/?q=node/57>

11. Прогнози виробництва соняшнику та соняшникової олії в Україні в 2015/16 МР [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/agrobusiness/events/3329-prognozy-vyrobnytstva-sonyashnyku-ta-sonyashnykovoi-oliyi-v-ukraini-v-201516-mr.html>

12. Самуэльсон П.Э. Монополистическая конкуренция – революция в теории / П.Э. Самуэльсон // Вехи экономической мысли. Т. 2. Теория фирмы; под. ред. В.М. Гальперина. – СПб.: Лань, 2006. – С. 138–164.

13. Слободян Н.Я. Фактори підвищення конкурентоспроможності підприємств молочної промисловості України / Н.Я. Слободян // Наукові праці Національного університету харчових технологій. – 2009. – №31 – С. 84–87. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/6104>

14. Фатхутдінов Р.А. Управління конкурентоздатністю організації: Підручник / Фатхутдінов Р.А., Осовськам Г.В.; заг. ред. Осовська Г.В. – К.: Кондор, 2009. – 468 с.

15. Щербак Е.А. Сучасний стан та перспективи розвитку олійно-жирового виробництва у Запорізькій області / Е.А. Щербак // Продуктивність агропромислового виробництва. економічні науки. – 2013. – Вип. 24. – С. 124–133. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pav_2013_24_20

Т.Г. НЕЦОРА,

с.н.с., Науково-дослідний економічний інститут Мінекономрозвитку і торгівлі України

Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічно важливих підприємств державного сектору

У статті розкриваються питання діяльності стратегічно важливих підприємств державного сектору економіки, робиться спроба визначення їх місця та перспектив розвитку як у складі державного сектору, так і економіки країни в цілому.

Ключові слова: стратегічно важливі підприємства, державний сектор, суб'єкти господарювання.

Т.Г. НЕЦОРА,

с.н.с., Научно-исследовательский экономический институт Минэкономразвития и торговли Украины

Современное состояние и перспективы развития стратегически важных предприятий государственного сектора

В статье раскрываются вопросы деятельности стратегически важных предприятий государственного сектора экономики, делается попытка определения их места и перспектив развития как в составе государственного сектора, так и экономики страны в целом.

Ключевые слова: стратегически важные предприятия, государственный сектор, субъекты хозяйствования.

T. NETSORA,

s.r., Research Economic Institute of Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine

Current state and prospects of development of strategically important enterprises of the public sector

The article covers issues of strategic public sector companies, attempts to determine their place and development prospects, as in the state sector and the economy as a whole.

Keywords: strategic enterprises, public sector entities.

Постановка проблеми. Наявність серйозних проблем в українській економіці поряд із процесами дерегуляції залишає необхідність ефективного державного регулювання економічного та соціального розвитку України на основі визначення його пріоритетів, а також впровадження дієвих механізмів державного впливу. Це стосується, перш за все,

стратегічно важливих підприємств, котрі слід розглядати як базовий елемент національної економіки, чинник її конкурентоспроможності та економічної безпеки.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. В сучасній науковій літературі розглядаються переважно різні аспекти функціонування та реформування стратегічно важливих під-

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

приемств, перш за все стосовно їх приватизації [1]. Тому питання регулювання розвитку цієї важливої групи суб'єктів господарювання з позиції підвищення конкурентоспроможності національної економіки не отримали достатнього висвітлення.

Метою статті є визначення ролі стратегічно важливих суб'єктів господарювання як у складі державного сектору, так і щодо їх впливу на розвиток національної економіки в цілому, перспектив їх подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Перелік об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затверджує Кабінет Міністрів України відповідно до Закону України «Про управління об'єктами державної власності». Критерії віднесення об'єктів державної власності до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 №999 [2]. Постановою №83 від 04.03.2015 [3] Кабінет Міністрів актуалізував перелік з 308 об'єктів державної власності, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки України (далі – СВП).

За даними Єдиного моніторингу ефективності управління об'єктами державної власності за 2013 рік, що здійснюється Мінекономрозвитку України [4], з 3631 суб'єктів господарювання (СГ) державного сектору економіки 229 (у тому числі НАК «Нафтогаз України», що здійснює найбільш вагомий вплив на загальні показники його функціонування) є СВП (табл. 1).

Хоча у загальній кількості працюючих СГ держсектору СВП у 2013 році становили лише 9,9%, за іншими показниками питома вага обстежуваного кола підприємств є його основною складовою. Так, частка цих СГ (з НАК «Нафтогаз») коливалася від 59,5% у середній кількості працівників у 2013 році до 90,3% відрахувань до фонду на виплату дивідендів. При цьому без урахування «Нафтогаз» ці показники були дещо нижчими. Зокрема, питома вага чистого збитку по колу СВП (без НАК «Нафтогаз») у загальному показнику по держсектору в 2013 році становила лише 15,0% (з НАК «Нафтогаз» – 76,2%), що підтверджує той факт, що лівова

частка збитковості держсектору забезпечується саме діяльністю НАК «Нафтогаз».

Слід відзначити, що питома вага загальної вартості активів СВП знаходилася в межах від 76,3% (з НАК «Нафтогаз») у 2012 році до 66,9% у 2013 році (без НАК «Нафтогаз»).

Проведений аналіз свідчить, що СВП є найбільш ефективною часткою держсектору. Так, за виключенням коефіцієнту покриття, показники по обстежуваному колу СГ у 2013 році були кращими, ніж по держсектору в цілому. При цьому показники НАК «Нафтогаз», за виключенням коефіцієнту покриття, традиційно занижують загальні показники. Так, найнижчий рівень збитковості (рентабельність (-0,60)) та найбільші коефіцієнти фінансової стійкості (3,47) і платоспроможності (0,70) спостерігалися по колу СВП (без НАК «Нафтогаз») (табл. 2).

За оцінкою Мінекономрозвитку, найбільша частка СГ, діяльність яких у 2013 році отримала оцінку «ефективна», знаходиться у колі СВП (без НАК «Нафтогаз») – 25,2% (56 СГ). У цілому по держсектору питома вага СГ, що спрацювали «ефективно», була дещо нижчою – 19,9% (544 СГ). При цьому частки «задовільно» та «неефективно» працюючих СГ відповідно становили 26,0% та 54,1%, що по колу СВП дорівнювало 24,8% та 50,0%.

Слід відзначити, що обстежуване коло СГ є важливою частиною не лише держсектору, а й усієї економіки країни, в тому числі її окремих видів економічної діяльності. Хоча питома вага СВП у загальній кількості працюючих СГ в економіці України в цілому у 2013 році становила лише 0,05%, по інших економічних показниках їхня частка є значно впливовішою.

Аналіз свідчить, що найбільший вплив на загальні показники СВП мають у таких видах економічної діяльності, як «транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» та «професійна, наукова та технічна діяльність». Хоча у загальній кількості працюючих СГ по цих видах економічної діяльності їхня частка аналогічно становила лише 0,2%, по таких показниках, як середня кількість працівників та за-

Таблиця 1. Питома вага показників стратегічно важливих суб'єктів господарювання (СВП) у загальних показниках функціонування держсектору в 2012–2013 роках, %

Показник	Питома вага показників СВП у загальних показниках по державному сектору у 2012 році		Питома вага показників СВП у загальних показниках по державному сектору у 2013 році	
	з НАК «Нафтогаз України»	без НАК «Нафтогаз України»	з НАК «Нафтогаз України»	без НАК «Нафтогаз України»
Загальна кількість суб'єктів господарювання	x	x	6,3	6,3
в т.ч. працюючі суб'єкти господарювання	x	x	9,9	9,8
Середньооблікова кількість штатних працівників	60,2	60,2	59,5	59,5
Загальна вартість активів	76,3	66,9	73,3	70,4
Первісна вартість основних засобів	97,4	97,4	94,3	94,3
Оборотні активи	72,7	52	71,5	51,1
Власний капітал	89,4	88,2	85,2	83,6
Дебіторська заборгованість	71,7	50,4	70,7	45,4
Кредиторська заборгованість	57,6	45,8	59,9	44,3
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	76,1	64,2	70,5	59,8
Чистий фінансовий результат	70	19	75,9	x

Джерело: розраховано автором за інформацією моніторингу Мінекономрозвитку

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Таблиця 2. Основні показники ефективності діяльності СГ держсектору економіки в 2013 році

Найменування групи СГ	Коефіцієнт покриття	Коефіцієнт фінансової стійкості	Рентабельність діяльності, %	Коефіцієнт платоспроможності	Оцінка ефективності управління СГ Мінекономрозвитку, %		
					ефективна	задовільна	неефективна
Україна – всього (з НАК «Нафтогаз України»)	1,70	1,45	-6,32	0,49	19,9	26,0	54,1
Україна – всього (без НАК «Нафтогаз України»)	1,41	1,83	-2,43	0,56	19,9	26,0	54,1
Всього по СВП (з НАК «Нафтогаз України»)	1,94	2,07	-6,78	0,57	25,1	24,7	50,2
Всього по СВП (без НАК «Нафтогаз України»)	1,54	3,47	-0,60	0,70	25,2	24,8	50,0

Джерело: розраховано автором за інформацією моніторингу Мінекономрозвитку України.

гальна вартість активів, їхня питома вага становила відповідно 49,7% та 16,5%; 35,8% та 37,3% (табл. 3). Необхідно відзначити, що 59,4% чистого збитку по держсектору в 2013 році було сформовано за рахунок СВП. Слід звернути увагу на те, що лівова частка цього збитку була створена СВП, що належать до виду економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність», що головним чином зумовлено показником діяльності НАК «Нафтогаз» (-12,5 млрд. грн.) [5].

Слід відзначити, що крім НАК «Нафтогазу» найбільше значення та вплив на результати діяльності як підприємств кола стратегічно важливих, так і усієї економіки України мають СГ, що належать до виду економічної діяльності «транспорт». Вони є найбільшими та найпотужнішими підприємствами.

Так, якщо в цілому по Україні в 2013 році на одному підприємстві в середньому було зайнято 19 осіб, по загальному колу СВП – 3181 особа, то на підприємствах «транспорт» – 12199 (табл. 4). При цьому середня загальна вартість акти-

вів на одному підприємстві відповідно становила – 14,5 млн. грн., 2780,4 млн. грн. та 3619,9 млн. грн. на СВП «транспорт»». Слід відзначити, що СГ цього виду економічної діяльності є найбільш ефективно працюючими як серед СВП, так і усієї економіки України. При цьому в цілому по Україні в 2013 році рентабельність становила 0,56, при цьому по колу СВП – (-6,88), то по СВП «транспорт» рентабельність становила 2,42. У цілому по виду економічної діяльності цей показник становив (-0,70).

Також великий обсяг середньої загальної вартості активів на одному підприємстві мали СВП «Промисловості» (3134,1 млн. грн.), для яких характерна і велика кількість працюючих на одному підприємстві (1873 при загальній середній кількості по виду економічної діяльності – 59). При цьому середня загальна вартість активів на одному СВП, що відносяться до виду економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність», становила 2307,0 млн. грн.

Таблиця 3. Питома вага СВП держсектору в загальних показниках по Україні в цілому в 2013 році, %

Найменування групи СГ, виду економічної діяльності	Загальна кількість працюючих СГ	Середня кількість працівників	Загальна вартість активів	Оборотні активи	Довгострокові зобов'язання	Поточні зобов'язання	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Чистий фінансовий результат
Україна – усього	0,05	9,08	10,12	6,45	5,50	3,79	4,86	59,42
Україна – усього (без НАК «Нафтогаз»)	0,05	9,07	7,43	2,68	2,97	1,99	3,02	4,51
Промисловість – усього	0,18	5,53	14,40	5,17	2,15	2,84	3,53	63,41
Будівництво	0,01	0,21	0,02	0,03	0,00	0,04	0,04	0,16
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,22	49,72	35,78	19,84	27,08	23,54	31,66	x
Інформація та телекомунікації	0,01	2,32	1,38	1,66	0,03	0,15	1,25	3,45
Фінансова та страхова діяльність	0,04	2,22	0,14	0,16	0,00	0,16	0,05	0,01
Професійна, наукова та технічна діяльність	0,22	16,48	37,29	50,15	39,73	22,27	52,43	150,65

Джерело: розраховано автором за інформацією моніторингу Мінекономрозвитку України.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Таблиця 4. Окремі показники діяльності СВП у порівнянні з показниками по Україні в цілому в 2013 році

Найменування групи СГ, виду економічної діяльності	Середня кількість працюючих на 1 підприємстві, осіб/підп.		Середня загальна вартість активів на 1 підприємстві, млн. грн.		Рентабельність діяльності, %	
	Україна – усього	СВП державного сектору	Україна – усього	СВП державного сектору	Україна – усього	СВП державного сектору
Усього	19	3181	14,5	2780,4	-0,56	-6,88
Промисловість – усього	59	1873	38,1	3134,1	-0,29	-5,28
Будівництво	10	191	8,1	17,3	-4,02	-16,30
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	10	2	10,4	0,8	-0,80	x
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	54	12199	22,3	3619,9	-0,70	2,42
Інформація та телекомунікації	14	2487	6,1	620,0	6,12	16,97
Фінансова та страхова діяльність	12	688	73,4	252,5	5,08	0,98
Операції з нерухомим майном	5	8	12,8	23,9	-20,62	-557,68
Професійна, наукова та технічна діяльність	8	560	13,7	2307,0	-5,43	-15,60

Джерело: розраховано автором за інформацією моніторингу Мінекономрозвитку України.

Щодо впливу на кінцеві результати діяльності, то, на наш погляд, для більш якісного аналізу доцільно окремо виділити СГ, що в 2013 році отримали прибуток, та ті, що отримали збиток (табл. 5). За інформацією Держстату України [4], в цілому по Україні прибутково спрацювало 65,0% працюючих СГ, відповідно 35,0% отримали збиток. По колу СВП це співвідношення виглядало, як 59,6: 40,4. Проведений аналіз свідчить, що 3,1% загального чистого прибутку та 3,3% чистого збитку було забезпечено діяльністю СВП. Оцінка результатів діяльності по окремих видах економічної діяльності дозволяє зробити висновок, що найбільшу збитковість мали СВП, що належать до виду економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність», що забезпечили 60,3% чистого збитку по цьому виду економічної діяльності. В той же час найбільшу прибутковість, що підтверджують висновки з попередніх таблиць, мали СВП, що належать до виду економічної діяльності «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність». Ними було створено 25,3% чистого прибутку цього виду економічної діяльності при тому, що їхня питома вага по кількості СГ становила лише 0,2%.

За даними моніторингу, із загальної кількості СВП 185 є державними підприємствами, а 44 – господарськими товариствами. Із загальної кількості 229 підприємств, що обстежуються, за підсумками 2013 року працюючими були 208 (90,8%), у тому числі – 167 державних підприємств та 40 господарських товариств.

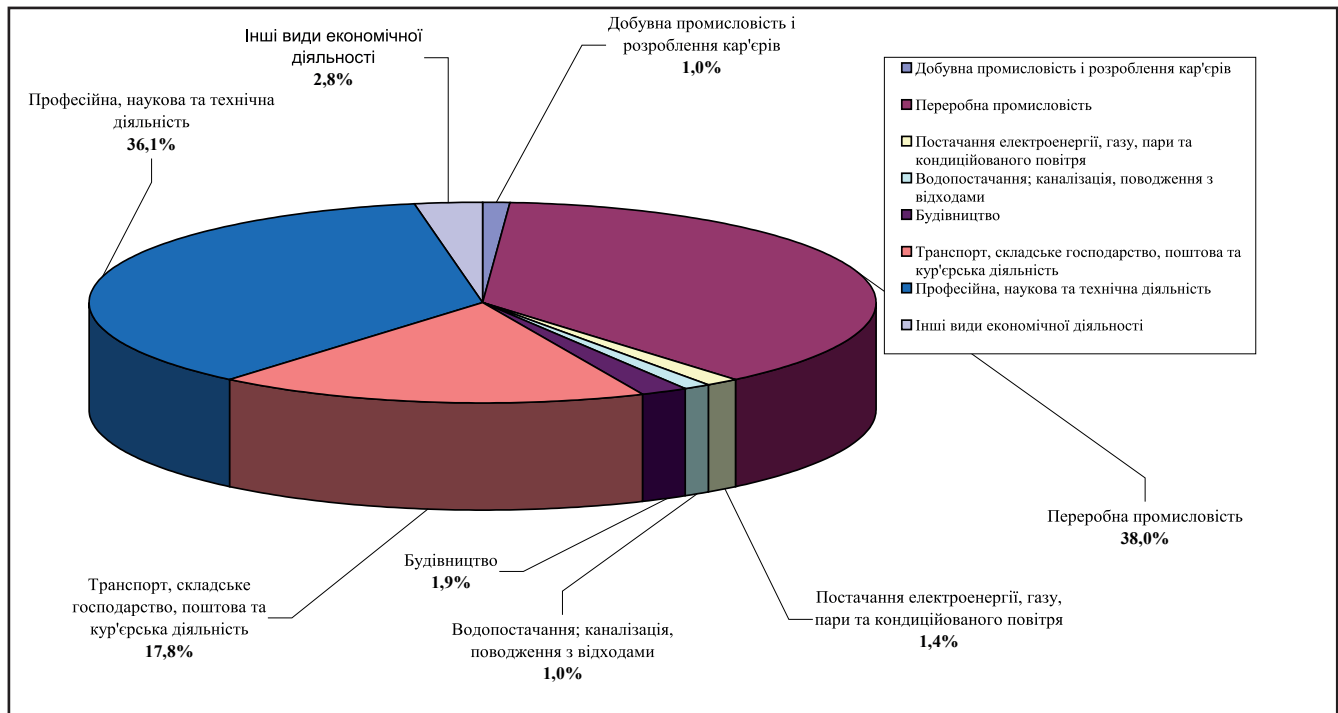
СВП держсектору належать до різних видів економічної діяльності (див. рис.). Згідно з КВЕД (Класифікатор видів економічної діяльності) найбільша кількість працюючих СГ – 79 (38,0%), що обстежуються, належить до «Переробної промисловості», «Професійної, наукової та технічної діяльності» – 75 (36,1%), також «Транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності» – 37 (17,8%).

При цьому «наукові дослідження та розробки» є одним із найвагоміших серед видів економічної діяльності (28,4% від загальної кількості). Також достатньо впливовою є секція «транспорт», до якої належать 17,8% СВП. Цей вид економічної діяльності представлений СВП, що є найпотужнішими СГ України в цілому, зокрема це шість найголовніших підприємств Укрзалізниці, морські порти України, ДП «Украверорух»

Таблиця 5. Питома вага фінансових результатів СВП у показнику по Україні в цілому в 2013 році, %

Найменування групи СГ, виду економічної діяльності	Кількість працюючих СГ			Чистий фінансовий результат, млн. грн.	
	всього	в тому числі:		в тому числі:	
		СГ, що отримали прибуток	СГ, що отримали збиток	СГ, що отримали прибуток	СГ, що отримали збиток
Україна – усього	0,1	0,0	0,1	3,1	3,3
Промисловість	0,2	0,2	0,2	5,5	9,0
Будівництво	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	0,0	0,0	0,0	0,0	18,3
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,2	0,2	0,2	25,3	3,4
Інформація та телекомунікації	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0
Фінансова та страхова діяльність	0,0	0,0	0,0	19,9	26,6
Операції з нерухомим майном	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Професійна, наукова та технічна діяльність	0,2	0,2	0,3	1,2	60,3

Джерело: розраховано автором за інформацією моніторингу Мінекономрозвитку України.

Розподіл СВГ за видами економічної діяльності

Джерело: розроблено автором за інформацією моніторингу Мінекономрозвитку.

та ДП «Міжнародний аеропорт «Бориспіль»», УДППЗ «Укр-пошта» та деякі інші.

Аналіз свідчить, що стосовно підприємств, що належать до секції «транспорт», питома вага основних показників у загальному підсумку по СВГ держсектору в цілому виглядає таким чином: середньооблікова чисельність штатних працівників – 68,3%, загальна вартість активів – 31,6%, первісна вартість основних засобів – 91,7%, оборотні активи – 30,4%, дебіторська заборгованість – 42,6%, кредиторська заборгованість – 56,6%.

Одним з головних питань, що піднімаються стосовно аналізу діяльності державних підприємств, є надходження до державного бюджету. Аналіз свідчить, що основна маса надходжень до від СВГ держсектору забезпечується за рахунок окремих потужних підприємств. Так, що стосується відрахувань до фонду на виплату дивідендів, то слід відзначити, що відповідно до публічної інформації, від ПАТ «Укргідроенерго» у 2013 році надійшло 240,3 млн. грн. [5].

Слід відзначити, що інформація стосовно діяльності як СВГ, так і держсектору в цілому є достатньо закритою від широкого загалу, що далеко не завжди обумовлено лише міркуваннями економічної безпеки. На наш погляд, формування суспільної думки про безперечну неефективність функціонування СВГ держсектору в умовах процвітаючої корупції та недостатності об'єктивної інформації, суперечить реальним інтересам держави, що підтверджує наявний світовий досвід.

Висновки

Проведений аналіз діяльності СВГ держсектору дозволяє зробити висновок, що обстежене коло підприємств, незважаючи на його невеликий обсяг, є не тільки «ядром» державного сектору, а й має достатньо вагомий вплив на розвиток усієї економіки країни. Хоча до кола СВГ належить найбільш ефективно працююча частина держсектору економіки, в його

складі знаходяться окремі потужні підприємства, збиткові показники діяльності яких негативно впливають як на загальні показники держсектору, так і усієї економіки країни.

Також аналіз виявив існування суттєвих проблем як у розподілі СВГ за видами економічної діяльності, так і відсутність визначення цільового призначення діяльності окремих СВГ. Найбільш збитковим видом економічної діяльності серед обстежуваного кола підприємств є «Професійна, наукова та технічна діяльність», до якого віднесено ряд СВГ, діяльність яких не відповідає головному напрямку діяльності цього виду.

Достатньо актуальною залишається також проблема оцінювання ефективності діяльності з урахуванням отриманого фінансового результату по тих СВГ, для яких отримання прибутку не є основною метою діяльності. Базою для оцінки ефективності таких СВГ може бути виконання показників фінансового плану без урахування фінансового результату.

Загальновідомим став той факт, що основною проблемою ефективної діяльності підприємств державного сектору є процвітаюча корупція. Але велике занепокоєння викликає той факт, що майже єдиним дієвим засобом подолання цього явища визнається приватизація. Зараз все частіше як від депутатів, так і від різних громадських та політичних діячів, все гучніше звучать заяви про неприпустимість масштабної приватизації в такий складний для держави час, що останнім часом намагається оголосити уряд.

Запровадження моніторингу постприватизаційної діяльності найбільш потужних СВГ може стати допомогою в дискусії щодо сумнівної безперечності більш ефективної роботи приватизованих підприємств. Доцільним також є постійний моніторинг та державний контроль діяльності всього кола СВГ. Інформація щодо діяльності найбільш потужних СВГ має бути доступною для широкого загалу, оскільки стосується як інтересів держави в цілому, так і кожного її громадянина.

На наш погляд, СВП (видобувні, енергопостачальні, магістралі та інші) по меншій мірі до подолання загрозливих кризових явищ в економіці країни мають залишатися в державній власності. За умови подолання корупції, призначення ефективного менеджменту та модернізації вони можуть розвиватися та даватимуть прибутки державі. Достатньо ефективним інструментом подолання кризових явищ на окремих СГ міг би стати справедливий розподіл та виконання державного замовлення. Зараз це особливо актуально для СГ, що належать до оборонно-промислового комплексу.

До обґрунтування рішення щодо приватизації чи реформування СВП слід підходити особливо виважено шляхом прогнозування наслідків та оцінки впливу реалізації відповідних заходів, що передбачаються для підприємств зазначеного кола, на стан економічної безпеки держави [1].

Список використаних джерел

1. Рудченко О.Ю. Стратегічно важливі підприємства в економіці України / О.Ю. Рудченко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – №5. – С. 99–103.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від №999 від 03.11.2010 «Про визначення критеріїв віднесення об'єктів державної власності до таких, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/999-2010-%D0%BF>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від №83 від 04.03.2015 «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/83-2015-%D0%BF>.
4. <http://www.me.gov.ua>.
5. <http://smida.gov.ua>
6. <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

А.М. КОРОЛЬ,
студентка, Національний університет харчових технологій,
І.В. ТЮХА,
к.е.н., доцент, Національний університет харчових технологій

Розвиток ринку молочної продукції та перешкоди освоєння його зовнішнього сектору

У статті розглядається стан світового та внутрішнього ринків молока України. Визначено ряд перешкод, з якими може зіштовхнутись вітчизняне підприємство при розширенні своєї експортної діяльності, та оптимальні шляхи їх подолання.

Ключові слова: ринок, молочна продукція, експорт, політика, харчові продукти, світові ціни, якість, специфіка, ринки збуту, фактори впливу.

А.М. КОРОЛЬ,
студентка, Національний університет пищевих технологій,
І.В. ТЮХА,
к.э.н., доцент, Национальный университет пищевых технологий

Развитие рынка молочной продукции и препятствия освоению его внешнего сектора

В статье рассматривается состояние мирового и внутреннего рынков молока Украины. Определен ряд препятствий, с которыми может столкнуться отечественное предприятие при расширении своей экспортной деятельности, и оптимальные пути их преодоления.

Ключевые слова: рынок, молочная продукция, экспорт, политика, пищевые продукты, мировые цены, качество, специфика, рынки сбыта, факторы влияния.

A. KOROL,
student, National university of food technologies,
I. TYUHA,
candidate of economic Sciences Associate Professor, National university of food technologies

Development of dairy products market and obstacles in development of its external sector

The article describes the state of the world and domestic markets milk Ukraine. Determined number of obstacles which may encounter domestic company in expanding its export activities and the best ways to overcome them.

Keywords: market, dairy products, exports, politics, food, world prices, quality, specificity, markets, factors of influence.

Постановка проблеми. Основним завданням агропромислової політики будь-якої країни є забезпечення населення якісними харчовими продуктами в обсягах та асортименті, необхідних для достатнього за калорійністю і збалансованістю раціону харчування, відповідно до національних традицій, уподобань, звичок. Однією з галузей агропромислового комплексу, що покликана відстоювати продовольчу безпеку країни, є молочна, яка, незважаючи на негативні тенденції значного скорочення чисельності корів і зменшення обсягів

виробництва в молочному скотарстві, є найбільш динамічною та стабільною.

Актуальність проблеми забезпечення молоком та молочною продукцією посилюється з активізацією процесів глобалізації та інтеграції. При цьому важливою складовою успішної інтеграції України у світовий економічний простір є створення системи державної підтримки експорту та сприятливих умов для вітчизняних виробників конкурентоспроможної продукції на зовнішньому ринку [1].